

TÜRKİYE'DE BARIŞ MÜCADELESİ

Haluk GERGER*

Özet: Barış mücadelesinin bugün anladığımız haliyle başlangıç öyküsü ve özel bir "durağı" olarak nükleer felakete karşı cephesi tanımlanıyor. Soğuk savaş kasırgalarının dünyayı ve Türkiye'yi anafor içinde felakete sürüklediği bir dönemde doğan Ata Soyer'in 12 Eylül'le içine girilen karanlık dönemde diğer çabalarının yanı sıra hem dünyada hem Türkiye'de dolu dizgin gidilen "nükleer felaket"e karşı toplumsal muhalefet içindeki bir insan, bir hekim olarak yeri, katkıları, yaklaşımı duyarlılığı aktarılıyor.

Anahtar Sözcükler: Barış mücadelesi, "nükleer felaket"e karşı toplumsal muhalefet, Ata Soyer

Struggle For Peace in Turkey

Abstract: *The It describes the "Front against Nuclear Catastrophe" as the starting point and a special "moment" of peace struggle as we understand it now. Ata Soyer was born in a period during which the hurricanes of the cold war were driving the world and Turkey to a catastrophe. In the dark period opened up with the military coup of September 12, Ata Soyer as an opponent and physician, held a unique place, besides his other efforts and engagements, with his contributions and approaches to standing against the impending nuclear catastrophe.*

Key words: Peace movement, social opposition to "nuclear catastrophe", Ata Soyer

Giriş

Bugün anladığımız haliyle "Barış Mücadelesi," Türkiye'de İkinci Dünya Savaşı sonrasındaki Soğuk Savaş ortamında başladı ve ilk somut eylemi de Kore Savaşı'na ilişkin ortaya çıktı. Bir avuç aydının, Türkiye'nin NATO'ya girmesini kolaylaştırmak ve Amerikan emperyalizminin Soğuk Savaş saldırısında militan yerini almasını sağlamak için, yeni iktidar olmuş DP Hükümeti'nce verilen Kore'ye asker gönderme kararını protesto etmesiyle başladı süreç.

İkinci Dünya Savaşı'yla birlikte hemen hemen tüm kapitalist ülkelerde sınıf mücadelesi keskinleşmekte, faşizm ve paylaşım savaşı olgularıyla doruğa çıkan kapitalizmin krizi, "devrim ve sosyalizm tehlikesi"ni burjuvazinin önüne koymaktaydı. Bu arada, bu krize koşut olarak, sömürgeci güçler kan kaybetmekte, sömürge halkları da özgürlük ve bağımsızlık hedefiyle yeni bir toplumsal uyanışın eşiğine ulaşmaktaydılar. Savaş sonunda, yenen ve yenilen kapitalist ülkeler büyük bir yıkımın pençesindeyken muzaffer Sovyetler Birliği de her yerde hem işçi sınıfının hem de mazlum halkların kurtuluş umudu olarak öne çıkmaktaydı.

Kapitalist dünyanın yeni hegemonu olarak Amerika Birleşik Devletleri, işgal ettiği Batı Avrupa

burjuvazilerinin de desteğiyle, büyük Soğuk Savaş saldırısını bu koşullarda başlattı ve bu, sosyalizmle anti-sömürgeci uyanışın oluşturduğu, "iki devrim korkusu"na belirlenen bir strateji oluşturdu.

Bu stratejinin uygulanmasında Türkiye'nin "jeostratejik konumu" emperyalizm bakımında kritik önemdeydi çünkü Türkiye hem "sınıf eksenli devrim" olgusunun hayati merkezi Sovyetler Birliği'nin sınır komşusuydu, hem de "ezilen halklara dayalı" devrimci kalkışmanın coğrafyası olan Ortadoğu-Afrika-Asya ekseninin halkası konumundaydı.

Türkiye, toplumsal yapısı ve eğilimleri açısından da emperyalizm bakımından "olgunlaşmakta"ydı. Kemalist devletçiliğin meyveleri artık alınmakta, palazlandırılan yeni burjuvazi ile ona hizmete koşulmuş ve halkı da kendi mengeneleri içine sıkıştırmış sivil-asker bürokrasi, artık "liberal ve dünya kapitalizmine eklenmiş" bir "yeni düzen"e geçişi hedeflemekteydiler. Sosyal normlardan ideolojik eğilimlere, ekonomik politikardan siyasi yapılanmaya, her alanda "Baticılık" ve "Amerika hayranlığı" üzerinde başlatılan yeni inşaa süreci bütün hızıyla sürmekte ve başarılı da olunmaktaydı. Bu koşullarda, burjuvazinin daha "temsili" seçeneği

*Yazar

Demokrat Parti, burjuvazi yaratan bürokrasinin yükünü taşıyan Cumhuriyet Halk Partisi karşısında 1950 seçimlerini kazanmış ve yeni siyasi iktidar ortaya çıkmıştı. Bu iktidar da, eskisi gibi ama daha büyük bir iştiaha, acele ve cüretle, emperyalist saldırıda yerini almaya kararlıydı. Salt bir kapitalistleşme değil, emperyalizmle, onun değer ve hedefleriyle tam bir entegrasyon artık "milli hedef"ti.

Bu yönelişin ilk hedefi NATO üyeliği

O dönemde Batı'da Türkiye'nin NATO üyeliğine çeşitli itirazlar sözkonusuydu. Bunlardan biri, Danimarka, Norveç gibi küçük üyelerin, Türkiye'nin coğrafi konumunun kendilerini de Ortadoğu ihtilaflarına ve Sovyetler Birliği ile olası sınır sorunlarına müdahil yapmasından duydukları endişeye dayanmaktaydı. Daha temel bir başka engel ise, Türkiye'nin Batı uygarlığının bir parçası olarak görülmemesinden kaynaklanmaktaydı. Nihayet, esas olarak da, etkin emperyalist devletlerin Türkiye'nin bir "Ortadoğu NATO'su" içinde yer almasının Batı çıkarları açısından daha uygun olacağı yönündeki düşünceleri, Türkiye'nin ilk üyelik başvurusunun reddedilmesinde etkin olmuştu.

Menderes Hükümeti, bir yandan "Ortadoğu'ya ilişkin görevler" konusunda Batı'yı, özellikle de İngiltere ve Amerika'yı tatmin etmeye çalışırken, bir yandan da ikna edici bir "gönüllü hizmet" arayışı içindeydi. Bunun için içerde "komünist tevkifatı" tezgahlanır, anti-komünist yasalar çıkartılır, kamuoyuna yönelik anti-Sovyetik, anti-sosyalist yıkıcı bir ideolojik saldırı gerçekleştirilirken, Kore Savaşı patlak verdi, büyük fırsat doğmuş oldu.

Hükümet, konuyu Meclis'e dahi götürmeden Kore'ye asker göndermeye karar verdi ve böylece ABD'den sonra "Birleşmiş Milletler Örgütü'nün davetine icabet eden ikinci ülke" şerefine nail oldu. Bu karar, toplumda büyük destek gördü. Ana muhalefet CHP'nin tek itirazı "meclis'e danışma" şıklığına itibar edilmemesiydi. Bu arada da, Türkiye, NATO üyeliği ve emperyalizmin tetikçiliğine ilk "kan rüşveti"ni ödemiş olmaktadır.

İşte böyle bir ortamda 1950 başlarında kurulmuş ve başkanlığını üniversiteden kovulmuş bir öğretim üyesi olan Behice Boran'ın yaptığı Barışseverler Cemiyeti bir protesto bildirisi yayımladı, bunu Meclis'e ilettiler, kararın iptalini talep etti. 28 Temmuz'da da Başkan Behice Boran, Genel Sekreter Adnan Cemgil, Yönetim Kurulu üyelerinden Reşat Sevinçsoy ve Nevzat Kemal Özmeriç ile Dernek üyesi Naci Ormanlar İstanbulun çeşitli semtlerinde bildiriler dağıttılar.

Bu ilk "barış eylemi"nin ardından da tutuklamalar geldi, bildiriye basan matbaanın sahibi dahil gözaltına alınan eylemciler daha sonra hapis cezalarına çarptırıldılar. Türkiye'deki "barış mücadelesi"nin acılı, zorlu, onurlu serüveni işte böyle başladı...

Soğuk Savaş yılları, Türkiye'de, Gladio'nun kurulması, Amerikan üslerinin ve askerlerinin ülke çapında konuşlandırılması, nükleer bomba ve kısa-orta menzilli nükleer başlık taşıyan füzelerin yerleştirilmesi, Ortadoğu halklarına karşı saldırgan ve kışkırtıcı politikaların uygulanması, barışseverlerin, antiemperyalistlerin, devrimcilerin ve ilericilerin ağır baskılar altında ezilmesi gibi uğursuz gelişmelerle birlikte seyretti.

Ata Soyer Soğuk Savaş kasırgalarının dünyayı ve Türkiye'yi anaforu içinde felakete sürüklediği bir dönemde doğdu ve ergenlik çağına bunlara tanıklık ederek ulaştı, böylesi bir ortamda yetişti.

O, politik bilincini bu uğursuz miras üzerinde inşa etti bir bakıma. Ata, aynı zamanda, 1960'ların fırtınalı yıllarından başlayarak, dünyadaki "68 fırtınası"nın birikimini özümsemi ve Türkiye'de, Marksist düşüncenin, sosyalist partileşmenin, örgütlü işçi sınıfının, devrimci gençlik hareketlerinin yükselmesiyle örtüşen bir başka mirası da devraldı.

Devralmakla kalmadı, onun öncü taşıyıcılarından, en önemlisi de, militanlarından biri oldu...

Kapitalizmin 1929 ekonomik çöküşü, iki paylaşım savaşı ve faşizmle doruğa çıkan büyük krizler zinciri karşısında ABD öncülüğündeki global sermaye güçleri 1945-46'dan başlayarak durumu kurtarmaya yönelik Soğuk Savaş saldırısını örgütlediler.

1960'lı yıllardan 1970'lerin sonlarına kadar ise, kapitalist-emperyalist blok dünya çapında yeni bir geri çekilme süreci yaşamak zorunda kaldı işçi, emekçi ve halkçı güçler karşısında.

Ardından da Sermayenin yeni saldırısı geldi...

Bu dönem artık Ata Soyer'in de olgunluk çağına girdiği bir zamana takabül etmektedir...

ABD'nin o dönemdeki çok boyutlu bunalımının iç siyaseti açısından doruk noktasını, Nixon'ın başkanlıktan istifa etmek zorunda kalması ve renksiz Başkan Yardımcısı Gerald Ford'un kalan süreyi tamamlamak üzere Beyaz Saray'a taşınması

oluşturdu. 1977 başında da, seçimleri (1976 Kasım) kazanan Jimmy Carter, "ilerici" bir programla, başkanlık görevini üstlendi.

Yeni Soğuk Savaş'a, global sermaye saldırısına giden yolu açmak da ona düştü...

Carter, işe, insan hakları kavramını, sınıfsal bağlamından kopartıp özünü boşaltan bir yaklaşımla, sermaye güçlerinin evrensel ideolojik saldırısının aracı yapmakla başladı. Ardından, stratejik Körfez Bölgesi'ne yöneldi ve nükleer strateji alanında da insan türünü ölümcül tehlikelere atan doktrinler geliştirdi.

Carter, 23 Ocak 1980'de Kongre'ye sunduğu "Birliğin Durumu" raporunda Körfez bölgesini ABD çıkarları bakımından "yaşamsal alan" ilan etti ve gerektiğinde bölgeye asker gönderilebileceğini açıkladı. Hemen ardından da bu yönelimin askeri organizasyonuna geçildi, "Acil Müdahale Birliği" ile Merkezi Komutanlık (**Central Command-CENTCOM**) oluşturuldu.

Bu arada, Körfez'e ilişkin "Carter Doktrini"ne ve genel emperyalist taarruza bağlı olarak Jimmy Carter Temmuz 1980 tarihinde de "Başkanlık Direktifi 59" (Presidential Directive 59-PD 59)'u ilan etti. Bu yeni nükleer doktrine göre, ABD nükleer silahlanma ve taktik-stratejik alanlarda nükleer savaşı öngören-planlayan-hazırlayan-kışkırtan bir konumlanışa geçiyordu.

Bu noktada, emperyalizmin Türkiye'ye yeni görevler vermesi, Türk yöneticilerinin de bu rolü iştihakla üstlenmesi kaçınılmazdı.

Ne var ki, Türkiye'deki yaygın toplumsal muhalefet ve diri "Sol" hareketlilik etkin bir engel olarak hem içerde hem dışarda büyük kaygılar yaratmaktaydı. 12 Eylül darbesine giden yol böyle açıldı...Ve, gereği de yapıldı...

Ata, içine girilen bu karanlık dönemde, bir yandan demokrasi-özgürlük mücadelesiyle insan haklarını gerçek anlamıyla savunma görevini yerine getirirken, bir yandan da Türkiye'nin Körfez ve Ortadoğu'daki tetikçilik misyonuna karşı çıkıyor, öte yandan da hem dünyada hem Türkiye'de doludizgin gidilen "nükleer felaket"e karşı toplumsal muhalefet içinde yer almaya, aktif bir eylemlilikle faaliyet yürütmeye başlıyordu.

ABD'nin insanlığı felakete, hatta yokoluşa götürebilecek "nükleer savaş" kışkırtması somut adımlarla gerçekleştirilmeye başlamıştı.

O yıllarda ABD ile Sovyetler Birliği arasında nükleer alanda bir "stratejik denklik" kurulmuş ve bunun "dehşet dengesi"yle bir "istikrar" sağlanabilmişti. "Dehşet dengesi", ani ve topyekun bir nükleer saldırıyı bile "intihar etmek"le eşdeğer hale getirmiş, "sınırlı" (taktik) bir nükleer çatışmayı da ölümcül bir risk haline sokarak bu yöndeki yanlış hesap ve hevesleri de dizginleyici etki yapmıştı. Nesnel stratejik denge durumuna göre, taraflardan biri, ani ve topyekun bir nükleer saldırıyla onulmaz-yıkıcı hasarlar vererek hasmını modern bir ülke olarak haritadan silse bile, saldırıya uğrayan tarafın elinde, havada, yerin altında ve deniz dibinde konuşlandırılmış-korunmuş bazı nükleer silah sistemleri kalacaktı, bunların tamamının yok edilmesi mümkün olamayacaktı. Bu kalan silahlar da, saldırıyı yapan ülkeye karşı bir misilleme olarak kullanıldığında, bu sefer o da, altından kakamayacağı büyük ve ölümcül bir yıkımın altında ezilecekti. Yani aslında saldırmak ve misillemeyi davet etmekle intiharı seçmiş olacaktı saldırgan taraf. Unutmamak gerek ki, o zaman tarafların elinde bulunan nükleer füze taşıyan tek bir denizaltında bile 2. Dünya Savaşı'nda kullanılan toplam ateş gücünden daha fazla bir imha potansiyeli mevcuttu. "Bir şişe içindeki iki akrep" konumundaydı taraflar.

Bu durum nesnel olarak iki tarafı da bir nükleer saldırıdan caydıran bir işlev görmekteydi. Bunun ayırıcında olan iki ülke sonunda 1972 yılında "nükleer savunma" arayışlarından da vazgeçerek birbirlerine kentlerini ve halklarını savunmasız "rehine" bırakmayı kabul etmişler, Anti-Balistik Füze Antlaşmasını imzalamışlardır. Böylece iki tarafın da, saldırıya uğrasa bile, hasmını "kesin yok etme" opsiyonunu elde tutması hakkı kabul edilmiş "caydırıcılık" bu "dehşet dengesi" ile sağlanmaya çalışılmıştır.

İşte şimdi, ABD bu durumu değiştirmeyi öngören bir nükleer serüvencilik içinde girmişti. ABD, henüz kesin bir nükleer üstünlük ve topyekun bir nükleer savaşı kazanmayı aramıyor, nükleer silahları en azından "taktik" manada ve sınırlı biçimde kullanabilmesini dayatacak koşulları zorluyordu. Böylece nükleer silahlar, emperyalist çıkarların elde edilebilmesi için uygun araçlar olabilecek, emperyalist hegemonyanın askeri zeminini oluşturacaktı.

Elbette bunun yolu, nükleer silahları "sınırlı" biçimlerde kullanmaktan, Sovyetleri de bu türden olupbittileri kabullenmek zorunda bırakıp, nükleer savaşı tırmandırmaktan caydıracak üstünlüğü ele geçirmekten, geçmekteydi. Bu da elbette

yeni bir silahlanma yarışı demektir ve bu bile kendi başına yararlıdır çünkü bu yolla hem tekelleri kapitalist devlet içeride tekellere kaynak aktarmış olacak, istihdamı yükseltecek, ekonomiyi canlandırabilecek, hem de, aynı zamanda, silahlanmanın bu tür “yeni gelirleri”nden yoksun Sovyet ekonomisi de ek bir devasa yük altına sokulmuş olacaktır.

Böylece ABD bir yandan MX füzelerini inşa etmeye başladı, öte yandan da Avrupa’daki kimi NATO üyesi müttefiklerinin (uydularının) topraklarına orta-uzun Pershing füzeleriyle Seyir (Cruise) füzelerini yerleştirme planları oluşturmaya başladı.

Yeni saldırganlığın uğursuz meyvelerinden biri de “Yoğunlaştırılmış Radyasyon” (Enhanced Radiation Reduced Blast), yani nötron bombasıdır. Bir hedefi, bir havaalanını ya da örneğin Körfez bölgesindeki petrol rafinerilerini ele geçirmek için klasik nükleer bombaların kullanmasının, yararı bir yana, zararı vardır çünkü nükleer patlamaların etkileri kontrol edilemez ve kullanılmaları durumunda işgal edilen yerler de büyük yıkıma uğrar, kullanılmaz hale gelir. İşte nötron bombası, nükleer patlamanın yıkıcı patlama etkisini azaltan ve binalara, yapılar, alanlara az hasar veren, buna karşılık yoğunlaştırılmış radyasyon etkisiyle de canlıları, yani karşı tarafın askerlerini, yöneticilerini, halkını öldüren bir silah türü olarak geliştirilmişti. Bu haliyle de yeni saldırgan stratejinin bir sonucuydu.

1980’lere gelindiğinde artık “ilerici-demokrat-liberal” Carter’ın açtığı yoldan Ronald Reagan’ın topyekun saldırganlığına geçiş başlamıştı. Reagan önce İngiltere’de Thatcher ile birlikte iç taarruzla işçi sınıfını ve özellikle de sendikaları ezmeye, vahşi kapitalizmin bütün gereklerini yerine getirmeye başladı işe. Ardından da, “Üçüncü Dünya”ya yöneldi ve borç tasfiyesi dayatmasıyla onları göçertti. Sonunda da, Sovyetler Birliği’ni temel hedef almaya ve İkinci Soğuk Savaş’ı başlatmaya gelmişti sıra. Bunun yolu da, nükleer dengeyi değiştirmektir.

Bu yolda yeni ve çılgın seçenekler tartışılmaya ve uygulamaya konulmaya başlandı.

Ani topyekun bir saldırıyla Sovyetlerin haritadan silinmesi ve bunun karşılığında 60 milyona yakın Amerikalının ölümü ve ABD’nin 1940’lı yıllar seviyesine gerilemesinin göze alınması, önlemlerin buna göre oluşturulması, bu düşüncelerden biriydi. “Etnik hedefleme”yle Sovyetlere yapılacak nükleer saldırının Rus nüfus üzerinde yoğunlaştırılması ve öteki Sovyet halklarına da ayaklanma çağrısı

(şantaj) yapılması bir başka plandı. Dünyanın çeşitli yerlerinde olupbittiler ve topyekun nükleer savaş korkutmasıyla “sınırlı” nükleer savaşlar çıkartmak ve Sovyetleri buralardan askeri-nükleer silahlarla püskürtmek, yenilgiyi kabullendirmek, yeni stratejik-ekonomik-politik avantajlar elde etmek ayrı bir doktrin olarak oluşturulmaktaydı. Nihayet, ünlü “Yıldız Savaşları” projesi ile uzayın da silahlandırılması, Sovyetlerin ve insanlığın uzaydan da nükleer felaketle kuşatılması Reagan’ın resmen ve bizzat açıkladığı bir başka yeni programdı...

Global sermayenin obur iştihasıyla, her coğrafyadaki yerel burjuvazinin uğursuz yöntemleriyle birbirlerine bağlanan ortak saldırılarıyla beslenen emperyalizmin bu gözü dönmüş militarizmi, dünyanın her yerinde ve özellikle de ileri saldırı üssü konumundaki ve topun ağzındaki Türkiye’de geniş kesimlerin dinamik muhalefetiyle karşılaştı.

Artık sorun, bu nükleer çılgınlık karşısında dünyanın ve bizzat insan türünün, yeryüzünde yaşamın savunulması noktasına ulaşmıştı. Mavi gezegenin, sadece mikroorganizmaların ve hamamböcekleri gibi radyasyona dayanıklı canlıların yaşamı sürdüreceklere bir nükleer radyasyon çöplüğüne dönüşmesi riskine karşı durmak o dönemde insanlığın önündeki temel görev olmuştu.

Türkiye’nin barış güçleri, emperyalist saldırganlığın Türkiye’deki girizgahı ve altyapısı olan 12 Eylül darbesiyle çökertilmişti. Şimdi, bu acılı ama onurlu mirasın yükünü omuzlayacak yeni kuşaklara gelmişti sıra.

Bu hayati önemde bir görevdi çünkü bir yandan yeryüzünün hemen her yanında nükleer felaket hesaplarına karşı yükselen yaygın muhalefete Anadolu coğrafyasından da bir dayanışma katkısı gerekiyordu, hem de Türkiye’nin emperyalist saldırganlıkta taşeronluk ve tetikçilik yapmasına aktif bir set çekmek acil bir zorunluluğa dönüşmüştü.

Türkiye, Körfez’e yönelik emperyalist işgal planlarına aktif olarak katılmış ve Türkiye’deki üsler bu hedef doğrultusunda modernizasyona tabi tutulmuş, yeni üslerin inşası gündeme gelmişti. Nükleer silahlanma alanında, önce Türkiye’ye Lance füzelerinin yerleştirilmesinin hesapları yapılmaya başlanmış, ardından da Reagan’ın “Yıldız Savaşları” projesi çerçevesinde “en uygun yer” olarak Türkiye’de radar istasyonlarının kurulması çalışmaları başlatılmıştı (Bugün Kürecik’te kurulan radar istasyonunun kökenleri de işte bu dönemde yatmaktadır).

Yeni "Barış Mücadelesi" Türkiye'de 12 Eylül koşullarının sürdüğü bu dönemde yeni bir toplumsal dinamizm ve politizasyon yaratılması bakımından da kritik bir görev üstlenmişti.

O dönemde, dışardaki yeni emperyalist saldırganlık ile içerdeki 12 Eylül-Liberal Özal işbirlikçiliği, barış mücadelesini yaşamsal bir noktaya getirmişti

Ata Soyer bu mücadelede aktif bir biçimde rol aldı. Bir hekim olarak, nükleer felaketin insan türünün varlığı/bekası ile olan organik bağının ayırındaydı ve mesleki sorumlulukları onda özel bir duyarlılık oluşturmaktaydı. Bir devrimci olarak da, öncü görevlerinin bilincindeydi. İnsani özellikleri ise, böylesi bir kavgada ona özveri ve cesaret vermekteydi. Onun hareket noktaları işte bu insani, devrimci, mesleki hassasiyetleri ve sorumluluklarıydı..

Ata Soyer bu mücadeleye bir hekim, devrimci bir aydın, duyarlı bir insan olarak katıldı. Yeri geldiğinde örgütçü kişiliğiyle mensubu olduğu kurumlarda yöneticilik yaptı; yeri geldi bir aydın olarak yazılar yazdı, konuşmalar yaptı, toplumsal kampanyalara öncülük etti; yeri geldi bir militan olarak sıradan görevlere koşuşturdu.

Bu satırları yazarken önümde 22 Şubat 1987 tarihli Hürriyet gazetesinde bir haber duruyor; "Radyasyon Kontrol Yöntemi Eleştirildi." Ata ile benim katıldığım bir panelin haberi bu ve başlık Ata'nın yaptığı eleştirilerin bir özeti olarak oluşturulmuş. Ankara Eczacı Odası Bülteni'nin Temmuz-Ağustos 1989 nüshasında ise, "Bilimsel Eczacılığın 150. Yılı kutlamaları kapsamında yer alan ve 15 Mayıs 1989'da TEB salonunda yapılan 'Dünya Barışı ve İnsan Hakları Açısından Sağlık Çalışanlarının Rolü'nün tartışıldığı panelin" tam metni de var elimde. Toplantıyı Jülide Gülizar yönetmiş ve TEB Genel Sekreteri Doç. Dr. Nurettin Abacıoğlu, İHD Ankara Şubesi'nden Dr. Hüsnü Çuhadar, NÜSHED Genel Başkanı Prof. Dr. Leziz Onaran, Dr. Haluk Gerger'le birlikte ATO Genel Sekreteri olarak Ata Soyer de katılmış. Ata, "insan hakları ve sağlık personelinin kesiştiği bir sürü nokta" üzerine inşa etmiş konuşmasını ve "yaşam hakkı"ndan "işkence"ye uzanan pek çok güncel sorunu tıp mesleğine ve "halk sağlığı" kavramına bağlamış. Bu konuşmasında ağırlıklı olarak yakıcı bir güncelliği olan işkence üzerinde duran Ata, nükleer silahlanma ve savaşa da böylesi bir açıdan yaklaşmıştır çoğunlukla. Sözünü ettiğim panelde, Toplantı metnine göre, Jülide Gülizar konuşmasının sonunda "Ata Soyer'e bir de ekstra teşekkür etmek istiyorum, çünkü hiçbir komplekse

kapılmadan açık açık hekimlerin sorumluluğunu ve sorumsuzluğunu anlattı" demiş.

Ata Soyer, bir aydın, yönetici, yazar, hekim olarak değil sadece bir militan olarak da yer aldı barış mücadelesinde. O dönemde Varlık Özmenek yönetiminde pek çok toplumsal dinamiğin yanında barış mücadelesinde de merkezi bir rol oynamış olan Bilim ve Sanat Dergisi'nin Temmuz 1985 tarihli 55. Sayısında Ata Soyer'in bir genç gazeteci-muharib kimliğini kuşanarak benimle yaptığı bir söyleşi de var. "Haluk Gerger: 'Yıldızlar Savaşı Projesinin, Türkiye'nin Savunması ile Hiçbir İlgisi Yoktur'" başlığıyla verilen söyleşiyi gerçekleştiren imza ise, A. Tufan Aydın. Dergi'nin bir çok sayısındaki yazılarda bu imzaya rastlıyoruz. Varlık Özmenek'in bana teyid ettiğine göre, bu imza Ata Soyer'e ait. Netameli pek çok konuya değinen mücadele yaşamında Ata, pek çoklarımız gibi, arada müştear isimle de yazmak durumunda kalmış, militan görevlerini büyük bir alçakgönüllülikle en sıradan işleri de, gerektiğinde adını bile kullanmadan üstlenmişti...

Türkiye'deki anlattığım dönemin barış mücadelesinde Ata Soyer'in gerçekten mümtaz bir yeri ve büyük hizmetleri vardı. Türkiye'nin emperyalizmle olan işbirliğinin en yoğun biçimde tartışıldığı ve açığa çıkarıldığı, toplumsal bilincin, duyarlılığın yen fazla yükseltilebildiği, muhalif seferberliğin en yığinsal biçimde gerçekleştirilebildiği özel bir dönemdi bu...

1980'li yılların sonlarından başlayarak, Türkiye'de barış mücadelesi keskin bir yeni dönemece yönelmek zorunda kaldı. Kürt halkının meşru isteklerine karşı girişilen Kırli Savaş, önceleri barış mücadelesinde bir avuç insanın içinde yer alabildiği yeni bir evreyi başlattı. Bu, elbette, başka bir incelemenin konusudur ve Ata Soyer'in onurlu, çileli, zengin yaşam ve mücadele deneyiminin başka bir devrimci evresini oluşturmaktadır...